

Wybory samorządowe w Ukrainie 2015 jako kształtowanie się władzy lokalnej

Wstęp

Rozumowanie biologiczne w socjologii pojawiało się i zanikało w kilku wyraźnych falach, za każdym razem pojawiając się ponownie w nieco zmienionej postaci. J.H. Turner wyróżnia trzy podstawowe podejścia, które czerpały inspirację z biologii. Pierwsze to podejście ekologiczne, podkreślające proces współzawodnictwa o ograniczone zasoby pomiędzy działającymi jednostkami. Drugie opiera się bardziej na genetyce i kładzie nacisk na skutki doboru genetycznego dla charakteru zachowania ludzkiego i organizacji społecznej. Trzecie nakłada się na funkcjonalne teorie ewolucji i podkreśla, że długoterminowe tendencje w społeczeństwach ludzkich zmierzają do zwiększonej złożoności i zróżnicowania.

Większe znaczenie, J.H. Turner nadaje czwartemu kierunkowi, który ujmuje trzy poprzednio wymienione w bardziej jednolite ramy. Ta próba syntezy zwiastuje przyszłość socjologii ewolucyjnej wraz z wkraczaniem socjologii teoretycznej w XXI stulecie, w którym, podobnie jak w XIX w., rewolucja w biologii — w tym przypadku biotechnologie związane z inżynierią genetyczną — uczyni ją ponownie nauką dominującą. J.H. Turner wskazał na to, że nieco fantastyczna wiara Comte'a w to, że socjologia potrafi zdominować biologię, nabierze bardziej realistycznego kształtu. (Turner, 2004, str. 98)

Obecnie, po stuleciu zmagania się z procesami bioekologicznymi i ich implikacjami dla wzorów organizacji społecznej, socjologia znalazła się w położeniu umożliwiającym pójście znacznie dalej, niż udało się to w wyniku wcześniejszych prób. Myślenie biologiczne może poszerzyć siłę eksplikacyjną teorii socjologicznych i niniejsza praca stara się realizować to założenie.

Oryginalne publikacje Darwina i Wallace'a, w których obaj twierdzili, że świat przyrody ujawnia „walkę” wewnątrz gatunków i to współzawodnictwo „dobiera” do przeżycia takie organizmy, które są lepiej wyposażone dla zaadaptowania się do warunków stworzonych przez środowisko. W rezultacie organizmy te mają większe szanse wydania potomstwa niż organizmy mniej dostosowane. Tak więc podstawowe założenia modelu Darwina i Wallace'a są następujące:

1. Pojedyncze organizmy każdego gatunku przejawiają różnice w swoich cechach fizycznych i behawioralnych.

2. Pojedyncze organizmy każdego gatunku dążą do wydawania większej liczby potomstwa, niż może być utrzymana w środowisku.

3. Pojedyncze organizmy każdego gatunku muszą zatem współzawodniczyć między sobą i z innymi gatunkami o zasoby w środowisku.

4. Pojedyncze organizmy gatunku przejawiające takie cechy, które umożliwiają im współzawodnictwo i zapewnienie sobie zasobów, mają większe szanse przeżycia i wydania potomstwa, podczas gdy przedstawiciele gatunku przejawiający cechy nieprzydatne dla współzawodnictwa oraz zapewnienia sobie zasobów mają mniejsze szanse przeżycia i wydania potomstwa. (Turner, 2004, str 95)

Środowisko „dobiera” zatem takie cechy organizmów, które umożliwiają im współzawodnictwo, zapewnienie sobie zasobów, przeżycie oraz reprodukcję.

Pomimo znaczenia koncepcji doboru naturalnego dla wyjaśnienia ewolucji, ujęcie Darwinowskie nie potrafiło odpowiedzieć na niektóre podstawowe pytania. Co jest źródłem owej wariacji wśród organizmów, które są obiektami doboru naturalnego? Jaki jest mechanizm dziedziczenia? Jak przekazywane są cechy z jednego organizmu do drugiego?

Aby rozwiązać ten problem, można posługiwać się metodami socjologii polityki i socjologii prawa na podstawie opisanej powyższej teorii. W teorii tej zamienimy pojęcie "organizm" na "jednostka" i zamiast zaspokojenia potrzeb biologicznych (n.p. wydawanie większej liczby potomstwa) jako głównego motywu, zastosujemy chęć wzbogacania lub nabycia władzy, uwikłaną w świadomość społeczną poprzez nowoczesną kulturę.

Oczywiście, ewolucja organizmów żywych nabyła zupełnie nowych cech w związku z pojawieniem się instytucji prawnych, w szczególności - własności. Tak więc, pojawiły się klasy, czyli rozwarstwione w zależności od stosunku do produkcji i dostępu do dóbr, jak również grupy statusowe, podzielone według zasad konsumpcji dóbr, wyrażonej w stylu życia. Jeżeli podstawa pozyskiwania i dystrybucji dóbr jest stosunkowo stabilna, sprzyja to rozwarstwieniu stanów. Wszelkie wstrząsy techniczne i zmiany gospodarcze zagrażają stratyfikacji stanowej i osłabiają pozycję klas ludzi. Epoki i kraje, w których przeważające znaczenie ma wyłącznie pozycja klasy, w zasadzie, były okresami przemian technicznych i ekonomicznych. Spowolnienie wszelkich zmian w stratyfikacji ekonomicznej prowadzi ostatecznie do rozwoju stanowych struktur i wspiera rolę prestiżu społecznego w społeczeństwie. Lokalizacja klas - w porządku ekonomicznym, miejsce grup stanowych - w porządku społecznym, czyli, w dystrybucji prestiżu. Poza tymi obszarami klasy i stany wpływają na siebie nawzajem, oraz wspólnie – na porządek prawny, który z kolei ma wpływ na nich. Ale dla partii "natywną" dziedziną jest sfera dystrybucji wpływu.

Wszystkie ich działania są skierowane na osiągnięcie takich społecznych "wpływów", czyli wpływu na działania zbiorowe, niezależnie od jego treści. W zasadzie, partia może istnieć w klubie społecznym, jak i w państwie. Przedstawiając zupełne przeciwieństwo działaniom klas i stanów, dla których nie jest to konieczne, akcje partii zawsze skierowane na te cele, które mogą być osiągnięte jedynie przez planowane działania. Cel ten może być publiczny (partia może walczyć o realizację ideałów i celów materialnych), ale może być także osobisty (synekura, wpływy i stąd. - prestiż dla liderów i zwolenników partii). Normalnie, wszystkie te cele partia posiadają jednocześnie. (Weber, 1946, str. 190) Wydaje się, że Weber dał całkiem prawdopodobne odpowiedzi na pytania wcześniej postawione przez ewolucjonistów.

Myśl społeczno-polityczna oddaliła się od naukowego naturalizmu, teoria ewolucji jest obecnie uważana za archaiczną i jest niezbyt popularna, ale jej wartość może się znacznie zmieniać przy rozpatrywaniu poszczególnych problemów społecznych. Przykładem mogą być polityczne i prawne przemiany w Ukrainie po rewolucyjnych wydarzeniach w latach 2013/14. Zdarzenie takie jak obalenie ustroju państwowego (należy zwrócić uwagę na fakt, że taki system został ustanowiony w ramach procedur prawnych), możliwe było z powodu sytuacji politycznej i społeczno-gospodarczej, która nie odpowiadała oczekiwaniom ludności i wiązała się ze zmniejszeniem poziomu satysfakcji z życia. Siłą napędową zamachu były przekonania populacji o zdolności do osiągnięcia wzorca stosunków społecznych w państwie, który pozwalałby osiągnąć wysoki poziom rozwoju materialnego i kulturowego. Największymi bodźcami były: centralizacja władzy poprzez oligarchów, wzmocnienie narzędzi administracyjnych do wpływu na życie społeczno-gospodarcze, korupcja i słaba zdolność do obrony praw i wolności człowieka. W praktyce wszystkie negatywne czynniki wzrosły po rewolucji, a sytuacja, która była pod wieloma względami negatywna, zamieniła się na krytyczną, a nawet na katastrofalną. Niniejszy materiał nie jest próbą zbadania podstawowych problemów administracji publicznej w ogóle, lecz jest zorientowany tylko na ukazanie niektórych elementów w złożonej sekwencji transformacji społecznej w środku stanu, którym są wybory samorządowe w Ukrainie w 2015 roku.

System wyborczy 2015, innowacje legislacyjne

Wybory lokalne jako proces samorządowy są formą bezpośredniego wyrażania woli obywateli terytorialnej jednostki administracyjnej. Proces ten jest regulowany poprzez Konstytucję Ukrainy, ustawy Ukrainy a czasami poprzez uchwały społeczności lokalnych w celu utworzenia organów wyborczych władz lokalnych lub wyboru deputowanych rad lokalnych. Należy zauważyć, że obecny system prawa wyborczego w wyborach lokalnych jest zjawiskiem

dość skomplikowanym i sprzecznym. Ogromne znaczenie dla klasyfikacji przepisów określających proces wyborczy w systemie samorządu ma przedmiot prawnej regulacji. Przedmiot prawnej regulacji pozwala rozpatrywać wymienione akty jako zintegrowany system logiczny, mający tylko jedno zdefiniowane znaczenie. System ten jest tworzony poprzez różne reguły, które można podzielić na grupy, różniące się ze względu na kształt, strukturę i zakres regulacji prawnej. Przedmiot regulacji jest zdeterminowany poprzez system instytucji samorządowych oraz organizacji władzy lokalnej. W szczególności, rodzaje wyborów samorządów mogą być następujące: 1) wybory organu stanowiącego; 2) wybory przewodniczącego rady wsi lub miasta; 3) wybory organu kontrolnego wspólnoty terytorialnej; 4) wybory innych członków samorządów, które mogą być przewidziane przez prawo. (Galiahmetov, 2015, str.57)

System wyborów w roku 2015, określony w ustawie „O wyborach lokalnych” № 595-VIII od dnia 14.07.2015, przedstawiał się następująco: wybory deputowanych rad lokalnych odbywały się według proporcjonalnego systemu wyborczego w okręgach wielomandatowych na listy wyborcze lokalnych organizacji partii politycznych ustalających kandydatów w terytorialnych okręgach wyborczych. Takie okręgi wyborcze stanowiły wielemandatowe okręgi wyborcze, pokrywające się z terytorium obwodu, rejonu, terytorium miasta w ramach istniejącej struktury administracyjnej terytorialnej lub terytorium, utworzonym zgodnie z ustawą "W sprawie dobrowolnego stowarzyszenia społeczności lokalnych" № 157-VIII od dnia 05.02.2015. Określany był także pierwszy numer na liście kandydatów. Wszystkie zarejestrowane partie były uprawnione do udziału w wyborach. Zjednoczone grupy partii (bloki partyjne) nie były uprawnione do udziału w wyborach. Nowym przepisem na wyborach stał się mandat imperatywny (deputowany może zostać wycofany). W przypadku imperatywnego mandatu, widzimy, że wybór środków do osiągnięcia pewnych celów politycznych może być ograniczony poprzez reguły zinstytucjonalizowane. W ten sposób członkowie samorządu są zależni od całej gamy standardów regulacyjnych: mogą one być określone jako zachowania nakazane, preferowane lub zabronione.

Kolejną innowacją ukazał się przepis, według którego lista wyborcza partii musi zawierać co najmniej 30% kobiet. Przy utworzeniu terytorialnych komisji wyborczych każda z nich składała się z dwóch osób z partii, mających frakcje parlamentarne oraz pojedynczych przedstawicieli innych partii. Oznacza to, że dla partii nieparlamentarnych warunki były nieco trudniejsze. Organizacje publiczne zostały uprawnione do obserwacji wyborów. Bezpartyjny kandydat mógł być nominowany tylko na stanowisko przewodniczącego rady wsi lub miasta lub

kandydować na deputowanego rady wsi. Dla udziału w podziale mandatów został ustalony próg 5% wyborczy.

Kolejność kandydatów na liście wyborczej lokalnej partii, która miała prawo do udziału w podziale mandatów w okręgu (przekroczyła próg 5%), musiała być określona przez decyzję terytorialnej komisji wyborczej poprzez zatwierdzenie listy lokalnej partii. Na tej liście wyborczej kandydaci partii na deputowanych rady (z wyłączeniem kandydata, który nie był przypisany do okręgu terytorialnego; pierwszy numer na liście) znajdowali się w porządku malejącym według posiadania odsetka głosów oddanych na poszczególną partię w terytorialnych obwodach wyborczych, do których byli przypisani kandydaci, od ogólnej liczby głosów zebranych przez wszystkie lokalne organizacje partyjne w swoich okręgach terytorialnych. Jeśli równe odsetki były uzyskane przez kilku kandydatów, musieli oni być umieszczeni na liście w kolejności według liczby głosów oddanych na lokalną organizację partyjną w porządku malejącym.

Oczywiste jest, że złożony system głosowania z pewnością komplikuje tryb głosowania, liczenia i prezentowania wyników wyborów, więc może być mylący dla wyborców i członków komisji wyborczych lub prowadzić do nieprzewidywalnych następstw politycznych.

Ogółem, każdy z systemów wyborczych ma swoje wady i zalety, na które trzeba zwrócić uwagę przy podejmowaniu decyzji o ich stosowaniu w wyborach lokalnych. Na przykład, większościowy system względnej większości jest bardziej zrozumiały dla wyborców, zapewnia wybranie deputowanych już w pierwszej turze, ale wzmacnia efekt nadużywania zasobów administracyjnych oraz korupcji w wynikach wyborów, prowadzi do utraty znacznej liczby głosów (tj zwycięzcą wyborów może być osoba, na którą głosowała bezwzględna mniejszość wyborców) może prowadzić do nadmiernego rozdrobnienia politycznego organu przedstawicielskiego, osłabiając system partyjny. (Stohova, 2011) System ten określa również potrzebę wdrożenia uzupełniających wyborów w przypadku wcześniejszego rozwiązania deputowanego, oraz prowadzi do niezgodności rzeczywistego poziomu wsparcia i reprezentowania partii w wyranym organie (z powodu utraty głosów i wybierania deputowanych poprzez mniejszość wyborców).

Takie same wady ma większościowy system większości bezwzględnej. System ten wzmacnia legitymizację wybranych deputowanych (ze względu na ponowne głosowanie na najbardziej popularnych kandydatów), ale jego wadą jest to, że zwiększa on ogólne koszty wyborów (z powodu ponownego głosowania).

Większościowy system głosowania w okręgu wielomandatowym może rozwiązać pewne problemy typowe dla większościowego systemu głosowania w okręgach jednomandatowych (np

wyeliminować potrzebę posiadania uzupełniających wyborów i powtórnego głosowania w celu zmniejszenia liczby utraconych głosów w porównaniu do systemu większościowego w jednomandatowych okręgach), jednak w tym systemie głosy mogą być rozproszone wśród dużej liczby kandydatów. Może to doprowadzić do zwycięstwa kandydatów, którzy nie są popierani przez większość wyborców.

System proporcjonalny z list partyjnych zamkniętych może zmniejszyć poziom nadużywania środków administracyjnych, wzmocnić strukturę systemu partyjnego i pozwolić partiom politycznym wpływać na kolejność przechodzenia członków do instytucji, lecz korzystanie z tego systemu prowadzi do zwięzienia wewnętrznej demokracji i wzrostu korupcji politycznej (poprzez sprzedaż miejsc na listach partii).

System proporcjonalny z otwartymi listami jest trudniejszy dla wyborców, ponieważ przewiduje bardziej skomplikowaną procedurę obliczania i prezentowania wyników wyborów, może prowadzić do osłabienia systemu partyjnego. (Galiahmetov, 2015) Zaletą takiego systemu jest to, że prowadzi on do rozwoju struktur demokracji partyjnej na poziomie lokalnym, pozwala na wpływ wyborców na osobisty skład wybranej instytucji samorządowej.

Wybory lokalne 2015 roku w Ukrainie w jednostkach o liczbie wyborców mniejszej niż 90 tysięcy, odbyły się według systemu większościowego względnej większości, zaś w jednostkach o liczbie wyborców 90 tysięcy lub więcej, odbyły się według systemu większościowego bezwzględnej większości w dwóch turach. (П'ять..., 2015) Deputowani rad rejonowych, miejskich i wiejskich zostali wybrani w jednomandatowych okręgach według proporcjonalnego systemu wyborczego otwartych list. Ten dopiero wprowadzony system wyborczy trudno było zrozumieć wyborcom, oraz realizować członkom komisji wyborczych.

Postawa ukraińskich wyborców wobec partii politycznych i źródeł ich finansowania

Kwestia uczciwości i przejrzystości wyborów, jak również kwestia funkcjonowania organów przedstawicielskich pozostają zawsze aktualne. Komentując odchylenia od wymogów instytucjonalnych, Merton w swoich pracach starał się wyjaśnić, że niektóre odchylenia mogą być traktowane jako nowe wzorce zachowań, ujawniające się częściej w tych podgrupach, które działają w opozycji do norm instytucjonalnych, zawartych w prawie i wspieranych przez inne grupy. (Merton, 2002)

Nie wystarczy odniesienie się do "instytucji", jak gdyby wszystkie grupy i warstwy społeczeństwa wspierały je jednakowo. Jeśli nie będziemy badać systematycznie stopnia poparcia niektórych instytucji przez określone grupy, nie zaobserwujemy aktualną pozycję władzy w społeczeństwie.

Dość orientacyjne są wyniki badania, przeprowadzonego w okresie od 14 do 22 listopada 2015 a finansowanego przez Unię Europejską we wszystkich regionach Ukrainy, z wyjątkiem Krymu i okupowanych terytoriów Doniecka i Ługańska. Badanie zostało przeprowadzone poprzez fundusz "Inicjatywy Demokratyczne" Ilka Kucheriva wspólnie z służbą socjologiczną Centrum Razumkova. (Міжнародна..., 2015)

Tak więc, w chwili badania tylko 3,5% osób było członkami ukraińskich partii politycznych. W ostatnich latach liczba ta utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Prawie 80% ukraińskich wyborców powiedziało, że nie mają zaufania do partii politycznych. Poziom zaufania publicznego wobec partii był na tradycyjnie niskim w ostatnich latach, ale w 2015 roku pojawił się dalszy spadek - 12% respondentów powiedziało, że ufają partiom politycznym. Prawie jedna czwarta obywateli (23%) stwierdziło, że wśród istniejących partii politycznych są takie, które bronią ich interesów. Dla większości badanych w kwestii wyboru partii, na którą byli gotowi głosować, najważniejsze było to, żeby partia rozumiała problemy swoich wyborców. Respondenci poinformowali, że doceniają także wyraźny program działania partii, silny zespół i jasną ideologię. Obecność znanego lidera w czasie wyborów jest konieczna tylko dla co piątego z badanych. Zdecydowana większość respondentów (63%) powiedziało, że działalność partii politycznych w Ukrainie ogólnie nie spełnia standardów demokratycznych. Liczba ta jest nawet nieznacznie większa w porównaniu z poprzednimi latami. Jako główny przejaw działań niedemokratycznych badani wskazują to, że partie bronią interesów nie swoich wyborców, lecz liderów owych partii i sponsorów. Ponadto zostały wskazane: niezdolność partii do przestrzegania ustalonych celów i programów, oraz brak realnej komunikacji z publicznością. Główną odpowiedzialność za finansowanie partii ukraińskich respondenci nakładali na liderów i członków owych partii. Tylko 15% respondentów wspierało finansowanie partii politycznych z budżetu państwowego. Podobnie, obywatele niezbyt przychylnie oceniali finansowanie partii przez biznes – zwolenników takiego rozwiązania było tylko 14%. Jednocześnie respondenci nie byli gotowi do tego, aby utrzymywać nawet partie działające w obronie ich interesów. Na to godziło się tylko 13% (w 2009 roku odsetek ten wynosił 10%, w 2012 - 6%), natomiast 31% uważało, że to zwolennicy partii powinni finansować ich działalność.

Organizacja i przeprowadzenie wyborów

W wyborach lokalnych wzięły udział 132 partie polityczne. Partia "Blok Petra Poroszenki", do której dołączył "Ukraiński Demokratyczny Alians na rzecz Reform" (UDAR), przedstawiła swoich kandydatów pod nową nazwą "Blok Petra Poroszenki "Solidarność" (BPPS).

Partia "Front Ludowy" pod kierunkiem premiera, postanowiła nie brać udziału w wyborach: jej członkowie w większości współdziałali z BPPS. Działalność Komunistycznej Partii Ukrainy (KPU) została zakazana przez sąd. Członkowie wcześniej dominującej, obecnie zlikwidowanej Partii Regionów (PR) występowali na listach wyborczych innych partii politycznych lub byli nominowani na stanowiska przewodniczących wsi lub miast przez własny komitet wyborczy.

Organizacja wyborów została przeprowadzona przez Centralną komisję wyborczą (CKW), 10 778 terytorialnych komisji wyborczych (TKW) i 29 261 obwodowych komisji wyborczy (OKW). CKW odbywała częste posiedzenia otwarte i pracowała przeważnie w sposób kolegialny według przepisów prawnych. (Міжнародна..., 2015)

Listy wyborców dla każdego obwodu wyborczego zostały przedstawione w postaci wyciągu z bazy danych Państwowego rejestru wyborców (PRW), który był przygotowany na państwowym poziomie kontrolowanym przez CKW. Utrzymanie bazy PRW było prowadzone przez 669 specjalnych organów prowadzenia Rejestru. Od dnia 23 października 2015 roku łączna liczba zarejestrowanych wyborców w PRW wyniosła 28 808 774 osób, z których 589 745 to były osoby niepełnosprawne, które nie były w stanie poruszać się niezależnie.

Warunki, w których odbyły się wybory, określone były przez aneksję Półwyspu Krymskiego poprzez Federację Rosyjską oraz tymczasową kontrolę poprzez nielegalne grupy zbrojne na części terytorium Ukrainy w regionach Doniecka i Ługańska.

Grupa obserwatorów krajowych i międzynarodowych organizacji była w stanie zarejestrować nieograniczoną liczbę obserwatorów, którzy mieli szerokie prawa, w tym prawo do udziału w posiedzeniach komisji wyborczych i odbierania dokumentów, w tym protokołów wyników wyborów. Zarejestrowane przez CKW zostały 83 organizacje pozarządowe i 1 555 międzynarodowych obserwatorów.

W opinii przedstawicieli OSCE, warunki kampanii przedwyborczej były konkurencyjne. Jednak środki bogatych sponsorów i powiązane z nimi interesy gospodarcze, określone w walce o stanowiska przewodniczących i deputowanych rad, miały istotny wpływ na ten proces. Kampania odbyła się w kontekście rosnącego rozczarowania establishmentem politycznym, długotrwałego kryzysu gospodarczego i powolnego wdrażania reform antykorupcyjnych. Kampania wyborcza była zdominowana przez tematykę reform krajowych, porządku i stabilności. Tylko kilku kandydatów koncentrowało się na sprawach lokalnych i rzeczywistych uprawnieniach i obowiązkach samorządów lokalnych. (Міжнародна..., 2015)

Partie i kandydaci, mający wystarczające wsparcie finansowe, silne relacje i możliwości przyciągnięcia aktywnych ludzi do swojego zespołu w trakcie kampanii wyborczej posługiwali

się środkami multimedialnymi przy użyciu różnych metod, w tym: kampanii reklamowych w telewizji i radiu, na billboardach i w namiotach promocyjnych, upowszechnianiem materiałów drukowanych, darmowych koncertów i wieców. Wiele partii prowadziło aktywną kampanię online i spotkało się z małymi grupami wyborców.

Partie, przedstawiciele których zajmowali stanowiska administracyjne, w szczególności BPPS, i czynni urzędnicy państwowi, mające udział w wyborach lokalnych, otrzymali dodatkowe wsparcie reklamowe z racji wykonywania czynności urzędowych. Tylko prezydent otrzymał średnio około 13 % całkowitego czasu przeznaczanego na partie polityczne przez monitorowanych nadawców medialnych. Jego działania były przedstawiane w większości przypadków pozytywnie, zwłaszcza w telewizji publicznej.

Analiza środków informacji drukowanych nie wykazała przestrzeni dla alternatywnego dyskursu w postaci niezależnej analitycznej lub redakcyjnej zawartości.

Pomimo ogólnej pozytywnej oceny przebiegu wyborów, obserwatorzy odnotowali szereg problemów proceduralnych. Procedurę identyfikacji tożsamości wyborców przeprowadzono nieprawidłowo w 6% przypadków, głównie w małych i wiejskich społecznościach. W 6% obwodów wyborczych, które były monitorowane, urny nie zostały prawidłowo zamknięte. Również IEOM (Międzynarodowa Misja Obserwacji Wyborów) zgłosiła kilka przypadków, które stanowiły bardziej poważne naruszenia proceduralne, takie, jak: głosowanie przez pełnomocnika (9%), głosowania oddzielnymi grupami (4%) i oddanie niemal identycznych podpisów na listach wyborczych (1%). Naruszenia proceduralne zostały zaobserwowane w niektórych specjalnych obwodach wyborczych, gdzie wyborcom wydano tylko jedną listę do głosowania. (Міжнародна..., 2015)

Wyniki wyborów na przykładzie miasta Humań

Wybory lokalne w 2015 roku zostały uznane przez wielu jako wskaźnik intencji rządu, aby utrzymać pozytywne standardy osiągnięte podczas wyborów prezydenckich i parlamentarnych w 2014 roku. Wybory odbywały się w warunkach pluralizmu politycznego i ogólnie dobrze zorganizowane, a kampania wyborcza pokazała ogólny szacunek do procesu demokratycznego. Jednak złożone ramy prawne, dominacja silnych grup ekonomicznych nad procesem wyborczym oraz fakt, że prawie cała kampania w mediach była przeprowadzona na zasadach odpłatności, wskazują na potrzebę dalszych reform.

Procesy głosowania i liczenia były generalnie przejrzyste i spójne, mimo braku jasnych reguł proceduralnych. Wybory odbyły się w warunkach skomplikowanej sytuacji gospodarczej,

politycznej i bezpieczeństwa, a także w procesie reformy konstytucyjnej w Ukrainie, której celem jest decentralizacja władzy.

Sprawdzenie wyników wyborów lokalnych w Ukrainie na ogół wymaga przetwarzania ogromnych ilości danych cyfrowych. Nawet pobieżna analiza tych informacji jest przedmiotem szerszej pracy niż referat. Dlatego ta część analizy ogniskuje uwagę na wynikach wyborów w mieście Humań, w obwodzie Czerkaskim, w którym autor tego badania był kandydatem na deputowanego rady miasta na liście partii "Odrodzenie", mającej frakcję w parlamencie Ukrainy.

W sumie, spośród osób wybranych do rady miasta byli: 2 pracownicy medyczni; 2 pracownicy edukacji; kierownicy, specjaliści i pracownicy przedsiębiorstw i instytucji wszystkich form własności w łącznej liczbie 10 osób; 10 przedsiębiorców i po jednej osobie - przedstawiciel instytucji lokalnych i emeryt (pozostali 10 osób). W odniesieniu do wskaźników wykształcenia skład deputowanych wygląda następująco: wykształcenie wyższe - 28 osób; zawodowe - 4; wykształcenie średnie - 4 osoby. Ze względu na wiek: do 30 lat – 8 osób; 30-40 lat - 14 osób; 40-50 - 8; 50-60 lat - 9; ponad 60 – 1. Według płci: mężczyźni - 27; kobiety – 9. Trzej z nowo wybranych posłów były członkami poprzedniej (VI) kadencji. W wyborach na przewodniczącego rady miasta wygrał Cebrij Alexander (BPPS) z wynikiem 9744 głosów, drugie miejsce zajęła Iryna Pletniova (partia "Odrodzenie") - 9611 głosów.

Autor badania uczestniczył w wyborach w terytorialnym wyborczym okręgu № 23. Głównymi konkurentami byli kandydaci z "Ogólnoukraińskiego Stowarzyszenia "Ojczyzna"" i BPPS. W wyniku liczenia głosów w lokalu wyborczym pierwsze miejsce zajął Vadym Tsymbal, uzyskując 180 głosów – nieco mniej głosów od łącznej liczby głosów uzyskanych przez dwóch najbliższych konkurentów ("Ogólnoukraińskie stowarzyszenie "Ojczyzna"" – 107, BPPS – 85). Jednak nie wystarczyło to, aby uzyskać mandat deputowanego (według wewnętrznego rankingu partii). Jednocześnie, A. Slonski (przedsiębiorca, członek Rady miejskiej dwóch poprzednich kadencji, członek komisji w sprawach ziemi) uzyskał jeden z trzech mandatów, który przyznano jego partii ("Ogólnoukraińskie stowarzyszenie "Ojczyzna""). Tak więc, możemy założyć, że system wyborczy stosowany w wyborach lokalnych w 2015 roku, w pewnym stopniu ograniczał zasadę reprezentacji (przecież wyborcy w obwodzie oddawali swoje głosy na kandydatów wskazanych na liście dla głosowania). Można również założyć, że taki system mógłby stworzyć przestrzeń dla manipulacji związanej z dystrybucją mandatów wewnątrz partii, naruszając zasady demokracji. I tu znów powstaje pytanie na temat tego, w jaki sposób środowisko „dobiera” takie cechy organizmów, które umożliwiają im współzawodnictwo, zapewnienie sobie zasobów, przeżycie oraz reprodukcję. Zatem ważniejszym pytaniem jest to, co jest

środowiskiem: wyborcy, którzy mają wolę kształtowania organów przedstawicielskich czy inny podmiot działalności społecznej.

Wnioski

XX wiek dla Ukrainy był czasem totalitaryzmu komunistycznego. W celu monopolizacji władzy, totalitarny reżim, wykorzystując szeroki zakres środków masowego przekazu, wytworzył w społeczeństwie bardzo wysokie oczekiwania, a co za tym idzie, bardzo wysoki poziom frustracji. W efekcie, dramatyczna konfrontacja poziomu oczekiwań z rzeczywistością polityczną i społeczną miała katastrofalne skutki. Wśród tych skutków był nagły i bardzo szybki wzrost liczby osób, które żyły na podstawie marzeń. W konsekwencji, gdy prawie wszystkie segmenty populacji zostały bezpośrednio skonfrontowane z doświadczeniem totalitaryzmu okazało się, że jedynym realnym dostępnym wyjściem była ucieczka do stanu całkowitego nihilizmu. Ten nihilizm rozszerzył się na wszystkie dziedziny życia kulturalnego, religijnego, politycznego, społecznego i prywatnego. W przeciwieństwie do dwudziestego wieku, dwudziesty pierwszy wiek w Ukrainie nie jest wiekiem totalitaryzmu komunistycznego, ale łatwo jest założyć, że dramatyczna konfrontacja wysokiego poziomu oczekiwań politycznych i społecznych z rzeczywistością, która pojawiła się po takich wolicjonalnych działaniach, jak uzyskanie niepodległości i dwie rewolucje będzie miała nadal negatywne skutki.

Z tej perspektywy, rozpatrując wybory lokalne w Ukrainie 2015 roku jako kształtowanie władzy lokalnej, zostawiamy bez odpowiedzi darwinowską kwestię o tym, co jest źródłem różnorodności organizmów, które są obiektami doboru naturalnego, lecz odpowiadamy na pytania, jaki jest mechanizm dziedziczenia oraz jak przekazywane są cechy z jednego organizmu do drugiego w wymiarze społecznym. Przy takim sposobie rozumowania trzeba podkreślić jedno zasadnicze rozróżnienie: dobór biologiczny oddziałuje na „pojedynczy organizm”, podczas gdy ewolucja społeczna obejmuje „populację organizmów”. To musi mieć zasadnicze znaczenie nie tylko dla zrozumienia nowoczesnej teorii ewolucyjnej, lecz również dla doktryn politycznych. Musimy więc pamiętać, że różne pojedyncze organizmy, przejawiające rozmaite cechy, są „dobierane” przez warunki środowiskowe, przez co zmienia się, czyli ewoluuje, ogólna kompozycja organizmów.

Z analizy kwestii opisanych powyżej można wywnioskować ogólną ideę, podobną do rozważań Luhmanna na temat tego, że systemy społeczeństwa posługują się wysoko uogólnionymi kodami komunikacyjnymi, takimi jak pieniądz i władza, aby zredukować kompleksowość środowiska. (Luhmann, 2006) Czyniąc tak, wyznaczają szerokie granice tego,

jak i gdzie działania mają być powiązane w systemy interakcyjne i organizacyjne. Systemy te organizują również to, jak postrzegany jest czas oraz jak działania są orientowane na przeszłość, teraźniejszość i przyszłość.

Literatura:

1. Веб-відображення Інформаційно-аналітичної системи "Місцеві вибори 2015". WEB-mapping Informacyjnie-analitycznego systemu "Wybory samorządowe 2015" available at http://www.cvk.gov.ua/vm_2015/
2. *Європейська хартія місцевого самоврядування*. Міжнародний документ від 15.10.1985. Офіційний вісник України від 03.04.2015 — 2015 р., № 24, / № 39, 2013, ст. 1418 /, стор. 450, стаття 718. *Europejska Karta Samorządu Terytorialnego, sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1985 r.: ratyfikowana Ustawą Ukrainy od dnia 15.07.1997 452/97-BP*. Oficjalny Biuletyn Ukrainy. – 2013. –39. – st. 1418.
3. *Конституція України. Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР*. Офіційний вісник України від 01.10.2010 / № 72/1 Спеціальний випуск /, стор. 15, стаття 2598. *Konstytucja Ukrainy uchwalona na piątej sesji Rady Najwyższej 28 czerwca 1996 r.* Wiadomości Rady Najwyższej Ukrainy od dnia 23.07.1996, N. 30
4. Міжнародна місія зі спостереження за виборами (ММСВ) Україна – Місцеві вибори, 25 жовтня 2015 року. Międzynarodowa wyborcza misja obserwacyjna (IEOM). *Ukraina - wybory lokalne, 25 października 2015 roku*. Oświadczenie o wstępnych ustaleniach i wynikach available at <http://www.osce.org/uk/odihr/election>
5. *Про добровільне об'єднання територіальних громад*. Закон від 05.02.2015 № 157-VIII. Офіційний вісник України від 13.03.2015 — 2015 р., № 18, стор. 21, стаття 471. *Ustawa „O dobrowolnym stowarzyszeniu społeczności lokalnych” № 05.02.2015 157-VIII*. Oficjalny Biuletyn Ukrainy z 13.03.2015, № 18, st. 21
6. *Про місцеві вибори*. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 37-38, ст.366. *Ustawa „O wyborach lokalnych” № 595-VIII od dnia 14.07.2015*. Wiadomości Rady Najwyższej Ukrainy od dnia 18.09.2015 — 2015 р., / № 37-38 /
7. П'ять новацій місцевих виборів. BBC Україна. Pięć innowacje na wyborach lokalnych available at http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/07/150715_new_local_election_law_vc
8. *Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами*. Міжнародний документ від 14.06.1994. Офіційний вісник України від 29.06.2006 — 2006 р., № 24, стор. 203, стаття 1794. *Umowa ze Wspólnotami Europejskimi o partnerstwie i współpracy i ich państwami członkowskimi*, ratyfikowana przez Radę Najwyższą Ukrainy 10 listopada 1994. Oficjalny Biuletyn Ukrainy z dnia 29.06.2006, № 24, st. 203
9. Galia Ahmetov, I. (2015), *Instytucjonalizacja komunalnych (localnych) procesów wyborczych: aspekty teoretyczne i prawne*. Biuletyn Centralnej Komisji Wyborczej № 1
10. Kalinowski, B. (2015), *Konstytucyjne zasady decentralizacji władzy w Ukrainie* available at http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2015_2/visnyk_2_2015_st_20.pdf

11. Luhmann, N. (2006), *Pojęcie społeczeństwa: Współczesne teorie socjologiczne*. A. Jasińska-Kania, L. Nijakowski, J. Szacki, M. Ziółkowski (red.); Warszawa
12. Merton, R. (2002), *Teoria socjologiczna i struktura społeczna*. Warszawa
13. Stohova, O. (2011), *System wyborczy w wyborach lokalnych: problem określenia optymalnego modelu*. Czasopismo Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. W. Karazina. – 949: Seria: Kwestie politologii. – №. 18, str. 95–100.
14. Turner, J.H. (2004), *Struktura teorii socjologicznej. Wydanie nowe*. Warszawa
15. Weber, M. (1946), *Class, status and party*. [Reprinted from Max Weber. *Essays in Sociology*. Tr. by H.H. Gerth and C. Wright Mills.] Oxford Univ. Press, pp.180-195

Tabela. Wyniki wyborów do rady miejskiej w m. Humań (Czerkaski obwód, Ukraina), 2015 r. (źródło: Centralna Komisja Wyborcza Ukrainy)

Partia	Liczba kandydatów w na liście	Ilość odebranych mandatów w radnych	Ilość głosów oddanych na lokalną partię polityczną
Partia Ludowa	13		
Partia "Blok Petra Poroszenki "Solidarność"	37	9	5072 (29,6122%)
Partia "Odrodzenie"	37	12	7194 (20,8776%)
Partia polityczna "Ogólnoukraińskie stowarzyszenie " Ojczyzna "	37	3	1980 (8,1502%)
Partia polityczna "Ogólnoukraińskie stowarzyszenie "Wolność"	22	4	2234 (9,1957%)
partia polityczna "Ogólnoukraińskie stowarzyszenie "Czerkaszczenie"	3		
Partia polityczna "Społeczny ruch "Kontrola Ludowa"	28		
Polityczna Partia "Narodowa Demokratyczna Partia Ukrainy"	11		
Partia polityczna "Nasz kraj"	27	3	1942 (7,9937%)
Partia polityczna "Stowarzyszenie "Samopomoc"	19	3	1657 (6,8206%)
Polityczna Partia "Opozycji blok"	23		
Partia polityczna "Patriot"	4		
Partia polityczna "Platforma Republikańska"	35		
Partia polityczna " Ogólnoukraińskie Stowarzyszenie patriotów - UKROP"	11	2	1337 (5,5034%)
Partia Radykalna Olega Ljashki	18		